

7143 sayılı Kanunun (6/2) maddesi kapsamında, kayıtlarda yer aldığı halde işletmede mevcut olmayan emtia için düzenlenen fatura tutarının, defter tutma bakımından izleyen dönemden itibaren tabi olunacak sınıfın belirlenmesine yönelik hesaplamada dikkate alınıp alınmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[7143-2019-VUK2-11788]-E.325639
Tarih	03.04.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[7143-2019-VUK2-11788]-E.325639

03.04.2020

Konu : 7143 sayılı Kanunun 6/2-a maddesi kapsamında düzeltilen defter kayıtlarının 2019 yılı için tasdik edilecek defter haddinde dikkate alınıp alınmayacağı hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinden; 7143 sayılı Kanun kapsamında, kayıtlarınızda yer aldığı halde işletmenizde mevcut olmayan emtialarınıza ilişkin olarak "muhtelif alıcılar" adına fatura

düzenlemek suretiyle kayıtlarınızı düzelttiğiniz, düzenlemiş olduğunuz söz konusu fatura nedeniyle birinci sınıf tüccarlara ilişkin haddi aştığınız, buna göre 2019 yılı için bilanço esasına göre mi defter tasdik ettirmeniz, yoksa işletme hesabı esasına göre defter tutmaya devam mı etmeniz gerektiği hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 176 ncı maddesinde, "*Tüccarlar, defter tutma bakımından iki sınıfa ayrılır:*

I inci sınıf tüccarlar, bilanço esasına göre;

II nci sınıf tüccarlar, işletme hesabı esasına göre;

defter tutarlar.",

- 177 nci maddesinde, "*Aşağıda yazılı tüccarlar, I inci sınıfa dahildirler:*

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 7.200.000.000 lirayı (2019 yılı için 230.000 TL) veya satışları tutarı 8.640.000.000 lirayı (2019 yılı için 320.000 TL) aşanlar;

2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatı 3.600.000.000 lirayı (2019 yılı için 120.000 TL) aşanlar;

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 7.200.000.000 lirayı (2019 yılı için 230.000 TL) aşanlar;

... ",

- 178 inci maddesinde, "*Aşağıda yazılı tüccarlar II nci sınıfa dahildirler.*

1. 177 nci maddede yazılı olanların dışında kalanlar;

2. Kurumlar Vergisi mükelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilenler.

Yeniden işe başlayan tüccarlar yıllık iş hacimlerine göre sınıflandırılınca kadar II nci sınıf tüccarlar gibi hareket edebilirler."

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 6 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasında, "*(2) Kayıtlarda yer aldığı hâlde işletmede bulunmayan mallar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:*

a) Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dâhil), kayıtlarında yer aldığı hâlde işletmelerinde mevcut olmayan emtialarını, bu Kanunun yayımı tarihini izleyen üçüncü ayın sonuna kadar, aynı nev'idenden emtialara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayrisafi kâr oranını dikkate alarak fatura düzenlemek ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Gayrisafi kâr oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde, mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınır...

b) Eczaneler, stoklarında kaydi olarak yer aldığı halde fiilen bulunmayan ilaçları, bu Kanunun yayımı tarihini izleyen üçüncü ayın sonuna kadar maliyet bedeli üzerinden fatura düzenlemek suretiyle kayıtlarından çıkarabilirler..." hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, söz konusu Kanunun uygulamasına ilişkin 1 Seri No.lu Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 7143 Sayılı Kanun Genel Tebliğinin "VI/B- Kayıtlarda Yer Aldığı Halde İşletmede Mevcut Olmayan Emtia" başlıklı bölümünde de, söz konusu emtianın ne şekilde kayda alınacağı, defter kayıtlarına ne şekilde intikal ettirileceği hususlarında açıklamalara yer verilmiş olup, Tebliğin söz konusu bölümünde, "...

1- Kapsam

Kayıtlarda yer aldığı hâlde işletmede mevcut olmayan emtiaya ilişkin hüküm, bütün gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerini kapsamaktadır. Uygulama kapsamına; ferdi işletmeler, adi ortaklıklar, kollektif şirketler, adi komandit şirketler ile sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler ve iş ortaklıkları dahil bulunmaktadır.

Stoklarda kaydi olarak yer aldığı hâlde fiilen bulunmayan ilaçlara ilişkin hükümden ise sadece Eczane Ruhsatnamesi bulunan KDV mükellefleri yararlanabilir.

2- Belge Düzeni

Madde kapsamında düzenlenecek faturalarda alıcıya ilişkin bilgiler yerine, "Muhtelif Alıcılar (7143 sayılı Kanunun 6/2 maddesi çerçevesinde düzenlenmiştir)" ibaresi yazılacaktır.

3- Değer Tespiti

Faturada yer alacak bedel, söz konusu emtia ile aynı neviden olan emtiaların gayri safi kar oranı dikkate alınarak tespit edilecektir.

Gayri safi kar oranının yasal kayıtlardan tespit edilemediği hallerde, mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınacaktır.

Stoklarda kaydi olarak yer aldığı hâlde fiilen bulunmayan ilaçlar için bu ilaçların eczane kayıtlarında yer alan maliyet bedelleri esas alınacaktır.

4- Vergisel Yüklümlülükler ve Muhasebe Kayıtları

Yukarıda açıklanan şekilde faturalanan ve yasal defterlere kaydedilen emtia ile ilgili işlemler, normal satış işlemlerinden bir farklılık arz etmemektedir.

Satış hasılatı yıllık gelir veya kurumlar vergisi matrahının hesaplanmasında dikkate alınacaktır.

..." açıklamaları yer almaktadır.

Buna göre, 7143 sayılı Kanunun (6/2) maddesi kapsamında, kayıtlarda yer aldığı halde işletmede mevcut olmayan emtianın kayıt altına alınarak defter ve kayıtların gerçek duruma uygun hale getirilmesi halinde, izleyen dönemden itibaren tabi olunacak sınıf ve buna bağlı olarak tutulacak defterin belirlenmesinde, mezkûr düzenleme kapsamında düzeltilerek gerçek durumu yansıtır hale getirilmiş kayıtların dikkate alınması gerekmektedir.

Dolayısıyla, 2019 yılı için tutulması gereken defterin belirlenmesinde dikkate alınacak iş hacminin hesaplanmasında, mezkûr düzenleme kapsamında düzenlenen fatura bedelinin de söz konusu hesaplama dahil edileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026